

VALSTYBĖS VAIKO TEISIŲ APSAUGOS IR ĮVAIKINIMO TARNYBA PRIE SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJOS

Biudžetinė įstaiga, A. Vivulskio g. 13, LT-03221 Vilnius, tel. (8 5) 2310928, faks. (8 5) 2310927,
el. p. info@vaikoteises.lt

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188752021

Plungės rajono savivaldybės administracijos
Vaiko teisių apsaugos skyriui

2017-01-17 Nr. 1-412
į 2017-01-17 Nr. AS-389

DĖL NUOMONĖS PATEIKIMO

Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Tarnyba) 2017-01-17 gavo Plungės rajono savivaldybės administracijos Vaiko teisių apsaugos skyriaus prašymą dėl išaiškinimo dėl galimo vaiko teisės į mokslą užtikrinimo pažeidimo. Atsižvelgusi į Jūsų prašyme nurodytas aplinkybes, Tarnyba teikia nuomonę pagal kompetenciją.

Informuojame, kad Lietuvos Respublikos Konstitucijos 38 str. 6 d., Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 3.155 str. 2 d. bei Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo 4 str. 1 d. 7 p. nustatyta, kad prižiūrėti vaikus ir juos auklėti – visų pirma yra tėvų pareiga. CK 3.165 str. įtvirtinta, kad tėvai turi teisę ir pareigą auklėti savo vaikus ir yra atsakingi už jų auklėjimą ir vystymą, privalo rūpintis savo vaikų sveikata, jų dvasiniu ir moraliniu ugdymu, taip pat vaiko tėvai privalo užtikrinti vaiko teisę į mokslą. Tėvai (globėjai, rūpintojai) įgyvendindami teisę priimti su vaiko ugdymu susijusius sprendimus, turi atsižvelgti į vaiko protinius bei fizinius gebėjimus, įsitikinimus ir gabumus, taip pat į vaiko nuomonę bei parinkti vaikui ugdymo įstaigą, programą, formą ir metodus.

Lietuvos Respublikos Konstitucijos 41 str. numatyta ne tik vaiko teisė į mokslą, bet ir pareiga vaikams iki 16 metų mokytis, o tėvams (globėjams, rūpintojams) imtis visų priemonių, užtikrinant šios teisės ir pareigos vykdymą. Tiek tėvai (globėjai, rūpintojai), tiek valstybė (jos institucijos) turi pareigą užtikrinti, kad būtų sudarytos realios galimybės ir sąlygos vaikui įgyti privalomą išsilavinimą. Pažymėtina, jog mokykla privalo užtikrinti bei įgyvendinti priemones, užtikrinančias mokyklos lankymą, mokinių pažangumą – aiškintis mokyklos nelankymo ir nepažangumo priežastis ir kt., o savivaldybių administracijų Vaiko teisių apsaugos skyriai (toliau – VTAS) turi užtikrinti vaiko teisių ir geriausių interesų įgyvendinimą bei apsaugą minėtoje srityje. Tuo atveju, jei teisėti vaiko atstovai neužtikrina vaiko teisės į mokslą, VTAS tikslinga spręsti klausimą dėl atsakomybės priemonių vaiko teisėtiems atstovams taikymo (Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 80 str. 1 d.).

Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2015 m. gegužės 6 d. įsakymu Nr. V-457 patvirtinti 2015–2016 ir 2016–2017 mokslo metų pagrindinio ir vidurinio ugdymo bendrieji ugdymo planai, kiti teisės aktai bei mokyklų vidaus dokumentai (ugdymo planai ir kt.) nustato ugdymo proceso organizavimo trukmę (mokinių atostogas ir kt.). Paminėtina, kad Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo 45 straipsnis nustato, kad švietimo santykiai tarp mokinio ir švietimo teikėjo įforminami mokymo sutartimi, kurią už vaiką iki 14 metų sudaro tėvai (globėjai), veikdami išimtinai vaiko interesais, o vaikas nuo 14 iki 18 metų mokymo sutartį sudaro turėdamas tėvų (rūpintojų) rašytinį sutikimą. Tiek mokiniai, tiek jų tėvai įsipareigoja laikytis mokymo sutarties sąlygų, mokyklos vidaus dokumentų (nuostatų, taisyklių ir kt.) nuostatų. Lietuvos Respublikos teisės aktuose nėra

įtvirtintas draudimas vaikams atostogauti (tėvų sprendimu) mokymo (si) laikotarpiu, tačiau, atsižvelgiant į minėtas įstatymų nuostatas, manytina, jog vaiko atstovai pagal įstatymą (tėvai, globėjai, rūpintojai), tinkamai įgyvendindami vaiko teisę į mokslą ir veikdami išskirtinai atsižvelgdami į teisėtus vaiko interesus, neturėtų planuoti vaiko atostogų jo mokymosi metu.

Tarnybos nuomone, tėvų ir vaiko atostogos turėtų būti derinamos prie mokymosi atostogų, o pamokų praleidimas gali būti pateisinamas tik išimtiniais atvejais (pvz., pablogėjus vaiko sveikatai, dėl tikslinio apsilankymo gydymo ar kitoje įstaigoje, artimųjų ligos, nepalankių oro sąlygų ir kt.). Ugdymo įstaigos nepertraukiamas 1-2 savaitių nelankymas gali nulemti suprastėjusius vaiko mokymosi rezultatus, sukelti vaikui neigiamus išgyvenimus, sunkumus prisitaikant prie mokymosi tempo grįžus po atostogų ir kt. Manytina, kad vaiko atstovai pagal įstatymą, siekdami užtikrinti vaiko mokymosi kokybę ir stabilumą bei tinkamą teisės į mokslą įgyvendinimą, planuodami šeimos atostogas turėtų atsižvelgti į mokinių ugdymo plane numatytą atostogų laiką ir trukmę bei atostogas planuoti tuo metu, kuomet mokiniams numatytos kasmetinės atostogos. Kartu paminėtina, kad kiekvienos mokyklos bendruomenė savo vidaus tvarkos taisyklėse gali susitarti dėl išvykų ne mokinių atostogų metu reglamentavimo, būdų bei formų, kaip vaikams likviduoti dėl išvykos atsiradusias mokymosi spragas. Tokiu atveju, tiek mokiniai, tiek pastarųjų tėvai turėtų šių susitarimų laikytis.

Vaiko atstovai pagal įstatymą (tėvai, globėjai, rūpintojai) turėtų būti supratingesni ir tinkamai užtikrinti vaiko interesų prioritetiškumo principo, įpareigojančio visus asmenis imantis bet kokių su vaiku susijusių veiksmų, atsižvelgti į vaiko teisėtus interesus (šiuo atveju – vaiko teisėtas interesas yra mokytis), įgyvendinimą. Manytina, kad vaiko atostogos pamokų metu nesuderinamos su pastarojo geriausių interesų užtikrinimu bei tinkamu teisės ir pareigos mokytis įgyvendinimu (paminėtina, kad tokios nuomonės laikosi ir Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos kontrolierė).

Dėl detalesnio išaiškinimo Jums taip pat siūlytina kreiptis į Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministeriją.

Direktorė

Alina Jakavonienė